

KÖVETELMÉNYRENDSZER

Semmelweis Egyetem, Általános Orvostudományi Kar A gesztorintézet (és az esetleges közreműködő intézetek) megnevezése: Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézet
A tárgy neve: Mikroszkópos anatómia és fejlődéstan II. Angol nyelven¹: Microscopic anatomy and embryology II. Német nyelven¹: Mikroskopische Anatomie und Embryologie II. Kreditértéke: 4 Teljes óraszám: 4 előadás: 2 gyakorlat: 2 szeminárium: 0 Tantárgy típusa: <u>kötelező</u> kötelezően választható   szabadon választható
Tanév: 2021/2022.
Tantárgy kódja²: AOKANT674_2M
Tantárgyfelelős neve: Dr. Alpár Alán egyetemi tanár Munkahelye, telefonos elérhetősége: Semmelweis Egyetem, Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézet, +36-1-459-1500/53609 Beosztása: intézetigazgató, egyetemi tanár Habilitációjának kelte és száma: Karolinska Intézet, Svédország, 2012, Honosítva Semmelweis Egyetem, 2014, száma: 13/2014
A tantárgy oktatásának célkitűzése, helye az orvostudományi képzés keretében: Az emberi test szerveit alkotó sejtek, szövetek bemutatása – kifejezetten azzal a céllal, hogy a leendő (gyakorló) orvos számára hiteles információt közvetítsen a klinikailag releváns mikroszkópos morfológiai képletekről: a nyirokrendszer szövettana. A központi idegrendszer mikroszkópiája az agy és gerincvelő legfontosabb feladatainak morfológiai alapjait (pályák, magok, reflexek) mutatja be az általános orvos számára szükséges mértékben. A központi és perifériás idegrendszer fejlődése, az érzékszervek morfológiai leírása és fejlődéstana, az endokrin szervek bemutatása, a klinikai ismeretek megalapozásához szükséges mértékben. A képzés tantermi előadások és szövettani gyakorlatok formájában zajlik.
A tárgy oktatásának helye (előadóterem, szemináriumi helyiség, stb. címe): Semmelweis Egyetem, Anatómiai, Szövet- és Fejlődéstani Intézet, Budapest 1094, Tűzoltó utca 58.
A tárgy sikeres elvégzése milyen kompetenciák megszerzését eredményezi: Az emberi test mikroszkópos felépítésének megértése. Az emberi test fejlődésének megértése, az ismeretek egységbe helyezése a makroszkópos anatómiával. A szövettani struktúra és a funkció összefüggéseinek megértése. Tájékozódás a szövettani metszetekről készült digitalizált metszeteken, a fontosabb struktúrák felismerése.
A tantárgy felvételéhez, illetve elsajátításához szükséges előtanulmányi feltétel(ek): Mikroszkópos anatómia és fejlődéstan I. Sejtbiológia
A kurzus megindításának hallgatói létszámfeltételei (minimum, maximum), a hallgatók kiválasztásának módja: Minden beiratkozott hallgató számára kötelező, NEPTUN rendszerben történő regisztráció alapján.

A kurzusra történő jelentkezés módja:

A NEPTUN rendszeren keresztül.

A tárgy részletes tematikája³:

Előadások tematikája

1. hét: *A nyirokszövet és annak sejtes elemei. Thymus, tonsillák, a nyálkahártyák nyirokszövege. A nyirokcsomó és a lép szerkezete, keringése*
2. hét: *KIR mikroszkópia: A gerincvelő szerkezete. A gerincvelői reflexív, receptorok, effektorok, monosynapticus reflex*
KIR mikroszkópia: Idegenreflex, vegetatív reflex
3. hét: *KIR mikroszkópia: Idegszövet. A nagyagykéreg szerkezete*
KIR mikroszkópia: Thalamus magjai
4. hét: *KIR mikroszkópia: Felszálló pályák, epicriticus és protopathias sensibilitás*
KIR mikroszkópia: Motoros rendszerek, piramispálya
5. hét: *KIR mikroszkópia: Az agytörzs magjai és pályái. Az agytörzsi monoaminerg rendszer*
KIR mikroszkópia: Törzsdúcok és összeköttetések
6. hét: *KIR mikroszkópia: A kisagy szerkezete és pályái*
KIR mikroszkópia: Limbikus rendszer
7. hét: *KIR mikroszkópia: Hypothalamus, hypothalamo-hypophysealis rendszer*
Endokrin szervek: epiphysis, pajzsmirigy, mellékpajzsmirigy, mellékvese
8. hét: ***A velőcső fejlődése, cranio-caudalis és dorsoventralis differenciálódása***
Az agyhólyagok fejlődése
9. hét: ***A dúcléc és a placodectoderma fejlődése***
A koponya fejlődése
10. hét: ***A gerinc és a végtagok fejlődése***
Bőr és függelékei, emlő
11. hét: A szem burkai. Tunica fibrosa, uvea
Retina
12. hét: Látópálya, vizuális reflexek. ***A szem fejlődése***
Külső fül, dobhártya, középfül és a hallócsontok
13. hét: A labirintus szerv és a vestibularis rendszer
Corti-szerv, hallópálya. ***A hallószerv fejlődése***
14. hét: *KIR mikroszkópia: Szaglás és ízézés*
Drogok, opiátok, receptor mediálta mechanizmusok a központi idegrendszerben

Gyakorlatok tematikája

1. hét: Thymus, tonsillák
2. hét: Nyirokcsomó, lép szövettana
3. hét: Perifériás idegrendszer szövettana
4. hét: Központi idegrendszer szövettana
5. hét: **Demonstráció I.**: 1-4. hetek szövettani preparátumai. Központi idegrendszer mikroszkópiája: konzultáció I.
6. hét: Központi idegrendszer mikroszkópiája: konzultáció II.
7. hét: Központi idegrendszer mikroszkópiája: konzultáció III.
8. hét: Központi idegrendszer mikroszkópiája és fejlődése: konzultáció.
9. hét: **Demonstráció II.**: A központi idegrendszer mikroszkópiája és az idegrendszer fejlődése.
Endokrin mirigyek szövettana I.
10. hét: Endokrin mirigyek szövettana II.; Bőr, emlő szövettana
11. hét: Látószerv szövettana
12. hét: Hallószerv szövettana
13. hét: Ismétlő gyakorlat, konzultáció I.
14. hét: Ismétlő gyakorlat, konzultáció II.

Az adott tantárgy határterületi kérdéseit érintő egyéb tárgyak (kötelező és választható tárgyak egyaránt!). A tematikák lehetséges átfedései:

Makroszkópos anatómia és fejlődéstan I-II.

Sejtbiológia

Kis részben a biokémia egyes fejezetei. Az élettannal az endokrin rendszerrel és a központi idegrendszerrel kapcsolatban.

A tantárgy sikeres elvégzéséhez szükséges speciális tanulmányi munka⁴:

Nincs

A foglalkozásokon való részvétel követelményei és a távolmaradás pótlásának lehetősége:

A félév érvényességéhez a gyakorlatok legalább 75%-án való aktív részvétel szükséges. A gyakorlatokon való jelenléte a gyakorlatvezetők ellenőrzik és arról nyilvántartást vezetnek.

A megszerzett ismeretek ellenőrzésének módja a szorgalmi időszakban⁵:

Demonstráció: a szemeszter során két alkalommal kerül megrendezésre (előreláthatóan az 5 és a 9. oktatási héten). A demonstrációk számítógépen (Moodle rendszerben), írásban történnek. A demonstrációkon való részvétel kötelező; az esetlegesen távolmaradó hallgatóknak két alkalommal pótlási lehetőséget biztosítunk.

A demonstrációk pontos időpontját és témáját a tanév kezdetekor ismertetjük hallgatóinkkal és az intézet honlapján (<http://semmelweis.hu/anatomia>) is megtalálják

A félév aláírásának követelményei:

A félév érvényességéhez a gyakorlatok legalább 75%-án és a demonstrációkon való aktív részvétel szükséges (függetlenül az azon elért eredménytől).

A vizsga típusa:

A vizsga szigorlat, anyaga a Mikroszkópos Anatómia és fejlődéstan I-II. tantárgyak anyaga. A vizsga gyakorlati és elméleti részből áll. A vizsga az elméleti (teszt) résszel kezdődik számítógépen (Moodle vizsga), majd gyakorlati vizsgálóval folytatódik. A gyakorlati vizsga a digitalizált szövettani metszetek tanulmányozására használt számítógépeken zajlik. A gyakorlati vizsgán a vizsgáztató által megjelölt szövettani preparátumok demonstrációja és az azokkal kapcsolatos elméleti kérdések megválaszolása történik. A vizsgáztatókat az intézetvezető jóváhagyásával a tanulmányi felelős jelöli ki.

Vizgákövetelmények⁶:

Vizsgatételek, kérdéscsoportok:

Mikroszkópos Anatómia és fejlődéstan I.

(ld. ott)

Mikroszkópos Anatómia és fejlődéstan II.

Nyirokszervek

A nyirokszövet és annak sejtes elemei

Nyirokcsomó szöveti szerkezete

Lép szöveti szerkezete

Thymus szöveti szerkezete

Tonsillák szöveti szerkezete

Idegrendszer, érzékszervek fejlődése

Velőcső korai tagozódása és differenciálódása

Agyhólyagok fejlődése

Környéki idegrendszer fejlődése; dúcléc, placod

Látószerv fejlődése

Halló- és egyensúlyozó szervek fejlődése

Mozgásszervek fejlődése

A koponya fejlődése

A gerinc és a végtagok fejlődése
Izomrendszer fejlődése

Idegrendszer szövettana

Velőcsőből kialakuló neuronok szöveti szerkezete
Gliasejtek
Dúcélből kialakuló neuronok és támasztósejtek
Perifériás ideg szerkezete
Receptorok és effektorok
Interneuronális synapsisok

Központi idegrendszer mikroszkópiája

Gerincvelő mikroszkópos szerkezete
Proprioceptív reflexívek
Végtagrövidítő (nociceptív) reflexív
Vegetatív reflexívek
Nyúltvelő mikroszkópos szerkezete
Híd mikroszkópos szerkezete
Középgagy mikroszkópos szerkezete
Agyidegmagok csoportosítása
Agytörzs magjai és pályái. Az agytörzsi monaminerg rendszerek
Kisagy mikroszkópos szerkezete
Kisagy afferens és efferens összeköttetései
Thalamus mikroszkópos szerkezete
Hypothalamo-hypophysealis rendszerek
Törzsdúcok mikroszkópos szerkezete
Nagyagy mikroszkópos szerkezete, kérgi mezők
Tr. spinothalamicus
Hátsó kötegi-lemniscus medialis rendszer
Pyramispálya rendszer
Extrapiramidális rendszer
Limbikus rendszer
Vegetatív idegrendszer mikroszkópiája, pályái

Endokrin szervek

Hypophysis szöveti szerkezete, fejlődése. Hypophysis vérellátása
Corpus pineale szöveti szerkezete, fejlődése
Pajzsmirigy szöveti szerkezete, fejlődése
Mellékpajzsmirigy szöveti szerkezete, fejlődése
Mellékvese szöveti szerkezete és fejlődése
Pancreas Langerhans-féle szigetei

Érzékszervek

Bőr szöveti szerkezete
Emlő és a bőr hámszármazékainak szöveti szerkezete
Szem burkai
Szemcsarnokok és az üvegtest
Szemlencse és az alkalmazkodás
Látópálya és reflexkapcsolatai
Külső fül és dobhártya. Dobüreg és tuba auditiva. Hallócsontocskák.
Corti-szerv. Hallópálya
Vestibuláris rendszer
Csontos és hárttyás ívjáratok, valamint a vestibulum
Csontos csiga és a ductus cochlearis
Szagló- és ízlelőszerv

Az osztályzat kialakításának módja és típusa⁷:

A szigorlat írásbeli elméleti és szóbeli gyakorlati részből áll. A hallgató mindkét vizsgarészre külön jegyet kap. Elégtelen részjegy buktató hatályú. Az elméleti tesztvizsga jó (4) vagy jeles (5) érdemjegye esetén a gyakorlati részen való esetleges bukás után az elméleti tesztet az utóvizsgán megismételni nem kell. A vizsga befejeztével a vizsgabizottság elnöke a gyakorlati és szóbeli vizsga-részjegyek alapján megállapítja a végső érdemjegyet.

A vizsgára történő jelentkezés módja:

A NEPTUN rendszeren keresztül.

A vizsga megismétlésének lehetőségei:

TVSZ szerint.

A tananyag elsajátításához felhasználható nyomtatott, elektronikus és online jegyzetek, tankönyvek, segédletek és szakirodalom (online anyag esetén html cím):

Réthelyi M.- Szentágothai J.: **Funkcionális anatómia** (Medicina, 2014.)

Röhlich P. (szerk.): **Szövettan** (Semmelweis Kiadó, 2006)

Nemeskéri Á., Kocsis K., Németh A.: **Szövettani útmutató I-III.** (Apáthy István Alapítvány)

T.W. Sadler: **Langman Orvosi Embryologia** (Medicina, 2018)

Hajdu F.: **Vezérfonal a neuroanatómiához** (Semmelweis Kiadó, 2004)

Ajánlott irodalom:

Kühnel W.: **SH orvosi atlasz: Szövettan** (Springer Hungarica, 1997)

Kiss Á., Réthelyi M.: **Szövettan atlasz** (General Press Kiadó, 2005)

Donáth T.: **Anatómiai nevek A-Z** (Medicina, 2004)

Kálmán M. - Patonay L.: **A szövettan multimédiás atlasza** (CD-ROM, 1998)

Vígh B.: **Humán ontogenezis – Az ember egyedfejlődése** (Alliter, 2006)

További segédanyagok:

Anatómiai-, Szövet- és Fejlődéstani Intézet honlapján (<http://semmelweis.hu/anatomia>) és a Moodle rendszerben.

A tárgyat meghirdető habilitált oktató (tantárgyfelelős) aláírása:**A gesztorintézet igazgatójának aláírása:**

Beadás dátuma: 2021. 05. 14.

OKB véleménye:**Dékáni hivatal megjegyzése:****Dékán aláírása:**

¹ Csak abban az esetben kell megadni, ha a tárgy az adott nyelven is meghirdetésre kerül.

² Dékáni Hivatal tölti ki, jóváhagyást követően.

- ³ Az elméleti és gyakorlati oktatást órákra (hetekre) lebontva, sorszámozva külön-külön kell megadni, az előadók és a gyakorlati oktatók nevének feltüntetésével. Mellékletben nem csatolható!
- ⁴ Pl. terepgyakorlat, kórlapelemzés, felmérés készítése, stb.
- ⁵ Pl. házi feladat, beszámoló, zárthelyi stb. témaköre és időpontja, pótlásuk és javításuk lehetősége.
- ⁶ Elméleti vizsga esetén kérjük a tételsor megadását, gyakorlati vizsga esetén a vizsgáztatás témakörét és módját .
- ⁷ Az elméleti és gyakorlati vizsga beszámításának módja. Az évközi számonkérések eredményeink beszámítási módja.